

Streik en omdømmerisiko

Av
Informasjonsleder/Master of
Management-student Anne Sigrid
Haugset og førsteamanuensis Morten
Stene, Høgskolen i Nord-Trøndelag

Lærerne streiket for høyere lønn, og argumenterte blant annet med at verdsetting av kompetanse er nødvendig for bedre rekruttering til læreryrket. Vi tar overhodet ikke stilling til verken nivået på lærerlønninger eller effekten av en streik på tampen av skoleåret, men vil se litt på hvordan streik generelt kan påvirke omdømmet til en yrkesgruppe. Hva gjør streik med omdømmet til yrkesgrupper, og hvordan påvirker omdømmet rekruttering til yrket?

Omdømmet til en organisasjon eller institusjon er summen av alle oppfatningene som ulike interessegrupper i samfunnet har av virksomheten. Yrkesgrupper som for eksempel leger, lærere og flygeledere har også et allment omdømme, eller en yrkesprestisje, å ivareta. Omdømmet er med på å bestemme om en ønsker å bli assosiert med gruppen eller ikke, og for enkelte også om en vil velge utdanning og bli en del av gruppen. Forskning har vist at jo vanskeligere det er å forhåndsvurdere kvaliteten på det vi skal velge, jo viktigere er omdømmet som rettesnor for valget vårt. Yrkeskarriere og utdanning er områder der det er vanskelig å vite sikkert på forhånd hvordan hverdagen

vil bli, og de fleste av oss har lav ekspertise om yrkeslivet når vi velger utdanning. Omdømmet til og oppfatningen av yrkesgruppen man blir en del av er derfor ett av flere kriterier vi bruker for å gjøre disse viktige valgene.

Streik er en måte å kommunisere med omverdenen om hvem en er og hva en står for, og som alt annet en organisasjon eller gruppe foretar seg i offentligheten så påvirker den omdømmet. Om denne påvirkningen er negativ for omdømmet avhenger av hvor stor allmenn forståelse det er i samfunnet for de streikendes krav, av hvor negativ effekt streiken har for tredjepart og av det bildet yrkesgruppen og ikke minst motparten tegner av yrkessituasjonen i forbindelse med streiken. Dersom det er snakk om et yrke som sliter med rekrutteringa bør en være ekstra på vakt: Rekrutteringskampanjer som forteller hvor attraktivt yrket er slås fort i hjel av sutring og svartmaling i media i forbindelse med streik og lønnskrav. Det er nemlig det totale bildet vi sitter igjen med som teller.

Høyere lønn som suverent virkemiddel i rekruttering av unge til

viktige yrker holdes ofte fram i lønnskamp og streiketider. Selvsagt betyr lønna en del, men kanskje ikke alt for alle? En undersøkelse blant nyutdannede kandidater fra Handelshøgskolen BI avslører at lønn kom helt nede på 11. plass over det de synes er viktig når de ser etter jobb. De unge økonomene ønsket seg først og fremst interessante arbeidsoppgaver og personlig utvikling. Kanskje kan ikke økonomer og andre yrkesgrupper uten videre sammenliknes, og kanskje påvirkes BI-kandidatene av at de har forholdsvis høy begynnerlønn og derfor kan tillate seg å prioritere andre ting. Men det er likevel et tankekors at disse nyutdannede unge ønsker å velge en spennende og utviklende jobb foran større lønningspose.

Rekrutteringen til læreryrket bekymrer også høgskolene som utdanner lærere, og ved Høgskolen i Nord-Trøndelag var det i år 70 førsteprioritetssøkere til 80 studieplasser på allmennlærerstudiet. Også søkningen til årsstudiene i lærerutdanningen har gått ned, og det finnes mange ledige plasser. At lønna er for lav og dermed gjør læreryrket lite attraktivt er en mulig forklaring. Men også andre faktorer spiller inn, og lærernes omdømme som yrkesgruppe er en av dem. Lærerne gjør en svært viktig jobb for samfunnet og det er ingen som tviler på at læreryrket er meningsfullt, men likevel svikter rekrutteringen.

Aller mest negativ påvirkning av omdømmet til et yrke vil man få der grupper som er ansett som både høytlønnede og privilegerte streiker slik at det rammer en uskyldig tredjepart hardt. Den som fulgte medias omtale av flygeledernes streik i 2005 så klart hvilken veg

omdømmevinden blåste i denne saken, som hadde flere av disse elementene i seg. Vi kjenner ikke til verken lønnsforhold eller rekrutteringssituasjonen for flygeledere, men vi har forholdsvis god oversikt over dalende søkning til allmennlærerstudiet. Vi tror at omdømme til en yrkesgruppe har betydning for rekrutteringa. Også omdømmerisikoen bør være ett av elementene som vurderes før man velger streik med dertil hørende høy medieprofil som virkemiddel gjentatte ganger. Å tro at høyere lønn er det eneste som betyr noe for unge arbeids- og utdanningssøkende er for enkelt. Riktig lønn er nødvendig, men ikke tilstrekkelig for å trives godt i en jobb.

Streik har i de aller fleste tilfeller omdømmekostnader. Vi har drøftet streik og omdømmevirkning av streik i forhold til rekruttering til en yrkesgruppe, og tar ikke stilling til lønnsnivå og streikerett som sådan. Men virkningen på yrkesgruppens omdømme er også et aspekt ved streik som virkemiddel som bør tas med i betraktning om en virkelig har hjerte for rekrutteringen til yrket på lang sikt.

Denne kronikken sto på trykk i Trønder-Avisa, 6. juni 2008.

